

ձիերով արշաւել գիւղացոց ուսերի և պարանոցների վերայից:

Հայ բնակիչներ գտնվում են, ինչպէս յիշեցի, Մագուայ խանութեան մէջ, 100 տուն Մագուայ մէջ, 80 տուն Քեջմիջ-թափայ գիւղում, 50 տուն Թադէոս առաքելոյ վանքի գիւղում— ընդամենը 230 տուն:

Թաթար բնակիչների համեմատութեամբ հայերին կարելի է բարեբաստիկ համարել: Իսկ էլ հայերը առանձին շնորհքներ չեն վայելում, ապուում են թաթարների նման միաձև կառավարութեան տակ, համանման պայմաններով. նոքա նոյնպէս խանների արտերը մշակում, անասունները պահում, ձրիապէս աշխատում են, խանին տալիս են, քրդին տալիս են, բայց նրանց տները դարձեալ լըքն է տարեկան պաշարով. նաև ծախու են հանում իւղ, պանիր և արմտիք: Ես մինչև անգամ Քեջմիջ-թափի երեսփոխի տանը չայ խմեցի և տաք կերակուրներ կերայ. Եթէ իրանց գիւղացոց հարցնես, ինչ է այդ իրանց և թաթարների մէջ եղած զգալի զանազանութեան պատճառը. նրանք կ'պատասխանեն որ դա «հայ քրիստոնէի տան խէր-բարաբաթն է, մեռնի աւազանի և մկրտութեան սուրբ շնորքն է, որից զրկված են թաթարները»: Ճիշդն ասելով այդ զանազանութեան պատճառը հայոց աշխատասիրութիւնն է, որ նրանց առաւելու-